

Sygn. akt *I ACa 373/16*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w (...) I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **SSA Jerzy Geisler /spr./**

Sędziowie: **SSA Mariola Głowacka**

SSA Jacek Nowicki

Protokolant: **st.sekr.sąd. (...)**

po rozpoznaniu w dniu 28 czerwca 2016 r. w (...)

na rozprawie

sprawy z powództwa **S. G.**

przeciwko **Skarbowi Państwa- (...)**

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w (...)

z dnia 30 grudnia 2015 r. sygn. akt(...)

1. oddała obie apelacje;
2. koszty procesu za instancję odwoławczą wzajemnie znosi.

Mariola Głowacka Jerzy Geisler Jacek Nowicki

--	--	--

UZASADNIENIE

Powód S. G., po ostatecznym sprecyzowaniu swojego stanowiska w sprawie, wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w (...) na swoją rzecz kwoty 6.269,33 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 31 maja 2007 roku do dnia zapłaty tytułem odszkodowania oraz kwoty 5.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia, jak również o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych (k. 2-5, 25 akt).

W odpowiedzi na pozew pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Sąd Okręgowy w (...)zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu, w tym na rzecz Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 30 grudnia 2015 roku, sygn. akt: (...), Sąd Okręgowy w (...)zasądził od pozwanego Skarbu Państwa Prezesa Sądu Okręgowego w (...) na rzecz powoda S. G. kwotę 6.269,33 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 czerwca 2007 roku (pkt 1), w pozostałym zakresie powództwo oddalił (pkt 2), zaś kosztami sądowymi obciążył obie strony w częściach równych i na tej podstawie zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 282,00 zł tytułem zwrotu połowy uiszczonej przez niego opłaty sądowej od pozwu (pkt 3).

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i wnioski prawne:

Pomiędzy powodem S. G. a jego pracodawcą Szkołą Podstawową Nr (...) w S. toczyło się przed Sądem Rejonowym w (...) postępowanie pod sygn. akt (...)w którym powód wnosił o zaliczenie do jego pracowniczego stażu pracy następujących okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym: od dnia 1 lipca 1962 roku do dnia 31 sierpnia 1963 roku, od dnia 1 lipca 1967 roku do dnia 30 września 1967 roku, od dnia 1 stycznia 1969 roku do dnia 31 stycznia 1969 roku i od dnia 9 maja 1989 roku do dnia 31 sierpnia 1990 roku, jak również okresu zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie od dnia 26 marca 1968 roku do dnia 23 grudnia 1968 roku, zaś w konsekwencji o zasądzenie na swoją rzecz kwoty 6.042,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31 maja 2007 roku do dnia zapłaty tytułem nagrody jubileuszowej za 40-letni staż w szkolnictwie.

Wyrokiem z dnia 28 maja 2009 roku Sąd Rejonowy w (...) oddalił tak sformułowane powództwo powoda i kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Od wyroku z dnia 28 maja 2009 roku powód wywiódł apelację, wnosząc o jego zmianę poprzez zaliczenie w poczet pracowniczego stażu pracy wskazanych wyżej okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym oraz okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej, a w konsekwencji o zasądzenie na jego rzecz kwoty 6.269,33 zł tytułem nagrody jubileuszowej wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31 maja 2007 roku do dnia zapłaty.

Wyrokiem z dnia 18 września 2009 roku, wydanym pod sygn. akt (...), Sąd Okręgowy w (...) w punkcie 1 oddalił apelację powoda, a w punkcie 2 kosztami postępowania obciążył powoda w zakresie poniesionym.

W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd II instancji podzielił ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu I instancji, w tym zaaprobował zaliczenie do pracowniczego stażu pracy okresu pracy powoda w gospodarstwie rolnym prowadzonym przez rodziców w czasie od dnia 1 lipca 1962 roku do dnia 31 sierpnia 1963 roku oraz odmowę zaliczenia pozostałych okresów, w tym okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej. Sąd Okręgowy uznał za prawidłową wykładnię przepisów cytowanej ustawy, dokonaną przez organ I instancji, jak również uznał, że apelujący nie ma racji podnosząc, że doszło do naruszenia § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 30 października 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania okresów pracy i innych okresów uprawniających nauczyciela do nagrody jubileuszowej oraz (...), nakazującego wypłatę nauczycielowi nagrody jubileuszowej z chwilą rozwiązania stosunku pracy, w razie rozwiązania stosunku pracy, w związku z przejściem nauczyciela na emeryturę i brakiem mniej niż 12 miesięcy w chwili rozwiązania stosunku pracy do uzyskania przez niego stażu pracowniczego, umożliwiającego uzyskanie nagrody jubileuszowej. Sąd II instancji uznał, że powód z chwilą przejścia na emeryturę z dniem 1 czerwca 2007 roku legitymował się pracowniczym stażem pracy wynoszącym 37 lat i 11 miesięcy (według wyliczenia dokonanego przez stronę pozwaną k. 150 akt, któremu powód w żaden sposób nie zaprzeczył), a więc zabrakło mu więcej niż 12 (25 miesięcy), do uzyskania progu 40 lat pracowniczego stażu pracy uzasadniającego powstanie po jego stronie uprawnienia do żądania wypłaty nagrody jubileuszowej, w oparciu o przepisy powołanego rozporządzenia.

Od wyroku z dnia 18 września 2009 roku powód wywiódł skargę o stwierdzenie jego niezgodności z prawem. Przedmiotową skargą powód zaskarżył to orzeczenie w części dotyczącej oddalenia apelacji co do zaliczenia powodowi do pracowniczego stażu pracy okresów jego pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym prowadzonym przez matkę, tj. – od dnia 1 lipca 1962 roku do dnia 31 sierpnia 1963 roku, - od dnia 1 lipca 1967 roku do dnia 31 sierpnia 1967 roku, - od dnia 1 stycznia 1969 roku do dnia 31 stycznia 1969 roku, a nadto okresu prowadzenia indywidualnego gospodarstwa rolnego z małżonką od dnia 9 maja 1989 roku do dnia 31 sierpnia 1990 roku. Powód

zarzucił temu wyrokowi naruszenie prawa materialnego, tj. art. 1 ust. 1 punkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 1990 roku o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy – skarżący wniósł o stwierdzenie tej niezgodności. Przy czym uprawdopodobniając wyrządzenie szkody podał, że nie otrzymał nagrody jubileuszowej w kwocie 6.269,33 zł.

Wyrokiem z dnia 2 sierpnia 2012 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt (...), Sąd Najwyższy na skutek skargi powoda o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) z dnia 18 września 2009 roku, sygn. akt (...) w punkcie 1 stwierdził niezgodność zaskarżonego wyroku z art. 1 ust. 1 punkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2009 roku o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy (...), w punkcie 2 oddalił skargę powoda w pozostałej części, a w punkcie 3 rozstrzygnął o kosztach postępowania przed Sądem Najwyższym.

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy stwierdził, że w rozpoznawanej sprawie doszło do kwalifikowanego naruszenia prawa materialnego, powodującego jednakże tylko częściowe uwzględnienie przedmiotowej skargi – Sąd Najwyższy ustalił, że doszło do naruszenia art. 1 ust. 1 punkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2009 roku o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy (...) oraz niezgodności zaskarżonego wyroku z tym przepisem w odniesieniu do ocenianego w tym postępowaniu okresu od dnia 9 maja 1989 roku do dnia 31 sierpnia 1990 roku, który w świetle tego przepisu podlega zaliczeniu do pracowniczego stażu pracy powoda. Wskazując na treść tego przepisu i prezentując jego powszechnie przyjętą interpretację, Sąd Najwyższy uznał, że sytuacja ta oznaczała oczywisty błąd Sądu II instancji w zakresie subsumcji ustalonego stanu faktycznego pod właściwy przepis prawa, a przez to wskazywała na kwalifikowaną postać naruszenia przepisu, który winien być zastosowany, tj. art. 1 ust. 1 punkt 1 teje ustawy – poprzez jego niezastosowanie.

Sąd nie podzielił natomiast pozostałych zarzutów sformułowanych w skardze, w szczególności w odniesieniu do okresu od dnia 1 lipca 1962 roku do dnia 31 sierpnia 1963 roku, wskazując, że Sądy obu instancji uznały, iż okres ten winien podlegać wliczeniu do stażu pracowniczego powoda, a Sąd II instancji nie tylko nie naruszył przepisu art. 1 ust. 1 punkt 2 tej ustawy, ale zastosował go zgodnie z żądaniem pozwu.

Co do okresów od dnia 1 lipca 1967 roku do dnia 31 sierpnia 1967 roku i od dnia 1 stycznia 1969 roku do dnia 31 stycznia 1969 roku Sąd Najwyższy uznał prawidłowość decyzji Sądu Okręgowego w (...) o ich niezaliczeniu do pracowniczego stażu pracy powoda.

Postanowieniem z dnia 20 stycznia 2010 roku Prokuratura Rejonowa P. w P. odmówiła wszczęcia śledztwa w sprawie mającego mieć miejsce w dniu 18 września 2009 roku przekroczenia uprawnień przez ustalonego sędziego Sądu Okręgowego w (...) poprzez wydanie wyroku w sprawie o sygn. akt (...), utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w (...) z dnia 28 maja 2009 roku, sygn. akt (...), czym działał na szkodę interesu prywatnego powoda, tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. wobec stwierdzenia, że czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego (art. 17 § 1 punkt 2 k.p.k.).

Orzeczeniem z dnia 11 maja 2010 roku, wydanym na skutek zażalenia powoda od postanowienia z dnia 20 stycznia 2010 roku, Sąd Rejonowy (...)w P. utrzymał zaskarżone postanowienie z dnia 20 stycznia 2010 roku w mocy.

Jak wynika z pisma Szkoły Podstawowej Nr (...) w S. z dnia 17 kwietnia 2009 roku, zgodnie z Kartą Nauczyciela nagroda dla S. G. za pracę 40 lat stanowiłaby kwotę 6.269,33 zł.

W tak ustalonym stanie faktycznym, po przeprowadzeniu oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, Sąd Okręgowy uznał, że powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie, a mianowicie w części dotyczącej zapłaty kwoty 6.269,33 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 czerwca 2007 roku tytułem odszkodowania należnego powodowi.

Podstawę prawną rozstrzygnięcia stanowił art. 417⁽¹⁾ § 2 k.c. Sąd I instancji podkreślił, że powód dysponuje prejudykatem w postaci wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 sierpnia 2012 roku, wydanego w sprawie o sygn. akt(...) ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) z dnia 18 września 2009 roku, sygn. akt (...). Powód uzyskał ów prejudykat w trybie

przewidzianym przepisami art. 424⁽¹⁾-424⁽¹²⁾ k.p.c., a tym samym za spełnioną Sąd Okręgowy uznał przesłankę odpowiedzialności pozwanego z art. 417⁽¹⁾ § 2 k.c. w postaci stwierdzenia niezgodności z prawem we właściwym postępowaniu prawomocnego orzeczenia. Podkreślił również, że nie ma przy tym znaczenia, iż skarga powoda została uwzględniona tylko w części, albowiem przesądza przez Sąd Najwyższy wadliwość tego wyroku dotyczyła rozstrzygnięcia istotnego z punktu widzenia zasadniczego roszczenia powoda, dochodzonego przed sądami pracy. Sąd I instancji wskazał następnie, że posiadanie wskazanego wyżej prejudykatu przez powoda przesądza również o wykazaniu przez niego przesłanki bezprawności czynu szkodzącego. Stwierdził również, że powód wykazał także kolejną przesłankę odpowiedzialności pozwanego w postaci szkody majątkowej, wyrządzonej przez częściowo wadliwy wyrok z dnia 18 września 2009 roku w wysokości 6.269,33 zł. Posiadając bowiem pracowniczy staż pracy w wymiarze 470 miesięcy i 22 dni, powód, w świetle przepisu art. 47 Karty Nauczyciela i § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 30 października 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania okresów pracy i innych okresów uprawniających nauczyciela do nagrody jubileuszowej oraz szczegółowych zasad jej obliczania i wypłacania (Dz. U. 2001 r., Nr 128, poz. 1418), nabywał prawo do nagrody jubileuszowej, gdyż do uzyskania 40 lat pracy (480 miesięcy), brakowało mu mniej niż 12 miesięcy. Gdyby zatem Sądy obu instancji prawidłowo okres ten, zgodnie z art. 1 ust. 1 punkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 1990 roku, zaliczyły powodowi, jego powództwo co do kwoty 6.269,33 zł podlegałoby uwzględnieniu. Zatem zachodzi adekwatny związek przyczynowy z art. 361 § 1 k.c. między wydaniem wadliwego we wskazanej wyżej części orzeczenia Sądu Okręgowego w (...) (...) z dnia 18 września 2009 roku a szkodą w majątku powoda w wysokości 6.269,33 zł.

W zakresie wysokości odsetek ustawowych Sąd I instancji uznał, że są one należne od dnia 1 czerwca 2007 roku, skoro bowiem nagrodę jubileuszową na podstawie ww. przepisów wypłaca się w dniu rozwiązania stosunku pracy, a to w okolicznościach niniejszej sprawy powodowi powinna być ona wypłacona w dacie 31 maja 2007 roku. Sąd Okręgowy nie przychylił się natomiast do poglądu pozwanego, iż świadczenie stało się wymagalne z dniem wyrokowania. Gdyby Sądy obu instancji prawidłowo zaliczyły powodowi okres pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym od dnia 9 maja 1989 roku do dnia 31 sierpnia 1990 roku, zasądzono by mu od pracodawcy kwotę 6.269,33 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 czerwca 2007 roku. Nie może mieć tutaj decydującego znaczenia to, że podstawą zapłaty kwoty 6.269,33 zł jest obecnie art. 417¹ § 2 k.c., a zatem inna podstawa prawna aniżeli art. 47 Karty Nauczyciela.

W ocenie Sądu Okręgowego nie mógł zostać uwzględniony zarzut przedawnienia roszczenia powoda w świetle art. 442¹ § 1 k.c. Bieg 3-letniego terminu przedawnienia roszczenia powoda o naprawienie szkody wyrządzonej mu czynem niedozwolonym – wydaniem wadliwego orzeczenia przez Sąd II instancji - liczyć należy nie od dnia 18 września 2009 roku, lecz od dnia 2 sierpnia 2012 roku, a więc od chwili rozstrzygnięcia o tej wadliwości przez Sąd Najwyższy. To właśnie wydanie prejudykatu przez Sąd Najwyższy otworzyło powodowi drogę do dochodzenia swych roszczeń na podstawie art. 417¹ § 2 k.c., z tym bowiem dniem powód powziął wiedzę o tym, że wyrok z dnia 18 września 2009 roku w części był wadliwy, a przez to powód nie uzyskał od pracodawcy należnej mu nagrody jubileuszowej.

W pozostałej części powództwo okazało się być niezasadne. W ocenie Sądu Okręgowego powód nie wykazał doznania krzywdy będącej następstwem błędnego rozpoznania jego powództwa przez sądy pracy, jak również następstwem prawomocnej odmowy wszczęcia postępowania karnego przeciwko Sędziemu Sądu Okręgowego w (...)

Same twierdzenia powoda, że na skutek wydania niekorzystanego dla niego wyroku stracił on wiarygodność, a nadto był postrzegany jako pieniacz sądowy, są niewystarczające do uznania zasadności jego powództwa w tym zakresie. W ocenie Sądu I instancji powód nie wykazał, iż szkoda jaką poniósł w związku z wydaniem orzeczenia niezgodnego z prawem obejmuje swoim zakresem także szkodę na osobie i w związku z tym należy mu się zadośćuczynienie. Roszczenie w tej części a contrario na podstawie art. 417¹ § 2 k.c. podlegało oddaleniu.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c.

Wyrok apelacją zaskarżyły obie strony postępowania.

Powód zaskarżył go w części oddalającej powództwo, wnosząc o jego zmianę w punkcie 1 poprzez zasądzenie na jego rzecz kwoty 5.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za wyrządzoną mu krzywdę czynem niedozwolonym przez pozwanego oraz postępowaniem w przedmiotowej sprawie instytucji wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania, skutkującym u niego cierpieniami moralnymi i psychicznymi oraz w punkcie 2 poprzez zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

Skarżący podniósł, że w ostatnich latach nastąpił znaczący rozstrój jego zdrowia, co przypuszczalnie związane jest ze stresem spowodowanym w znaczącym stopniu sposobem postępowania sądów pracy oraz organów ścigania w przedmiotowej sprawie. Jednocześnie konieczność pozwania byłego dyrektora szkoły, w której skarżący pracował, spowodowało zdystansowanie się, przynajmniej części, jego środowiska zawodowego. Ucierpiał również jego prestiż wychowawczy. Ponadto bezprawne działanie zarówno instytucji sądowych, jak i prokuratur uwłaczało, zdaniem powoda, jego godności osobistej.

Z kolei pozwany zaskarżył powyższe rozstrzygnięcie w części dotyczącej pkt. 1 i 3, zarzucając naruszenie:

1. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, to jest dowodu z dokumentów: postanowienia Asesora Prokuratury Rejonowej P. w P. z dnia 20 stycznia 2010 roku (sygn. akt 1(...)) z uzasadnieniem, postanowienia Sądu Rejonowego (...) w P. z dnia 11 maja 2010 roku (...) z uzasadnieniem, wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 sierpnia 2012 roku (...) z uzasadnieniem, w następstwie pominięcia wynikających z tych dokumentów okoliczności faktycznych dotyczących momentu powzięcia przez powoda wiedzy o szkodzie i osobie uprawnionej do jej naprawienia, co skutkowało błędnym ustaleniem faktycznym, że powód wiedzę o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia uzyskał w dacie wydania przez Sąd Najwyższy orzeczenia, w którym stwierdził niezgodność wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 18 września 2009 roku (...) z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 1990 roku o wyliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy (Dz.U. Nr 54, poz. 310), to jest w dniu 2 sierpnia 2012 roku,

2. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, to jest dowodu z dokumentów: wyroku Sądu Rejonowego w (...) z dnia 28 maja 2009 roku (sygn. akt(...)) z uzasadnieniem i wyroku Sądu Okręgowego w (...) z dnia 18 września 2009 roku ((...)) z uzasadnieniem, skutkujący błędnym ustaleniem, że w toku sprawy przed sądem pracy doszło do oddalenia powództwa o zapłatę kwoty 6.269,33 zł,

3. art. 235 k.p.c. poprzez oparcie rozstrzygnięcia na ustaleniach faktycznych w zakresie pracowniczego stażu pracy powoda poczynionych przez sąd pracy w sprawie (...), skutkujące naruszeniem reguły bezpośredniości,

4. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez zaniechanie wskazania stanu faktycznego w kwestii pracowniczego stażu pracy powoda i ograniczenie się do opisanego ustaleń poczynionych w tym zakresie przez Sąd Okręgowy w (...)w uzasadnieniu wyroku z dnia 18 września 2009 roku w sprawie (...)

5. art. 417⁽¹⁾ § 2 k.c. w zw. z art. 361 § 2 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w następstwie błędnej oceny, że wysokość uszczerbku majątkowego, doznanego przez powoda na skutek wydania przez Sąd Okręgowy w dniu 18 września 2009 roku wyroku częściowo uznanego za niezgodny z prawem, odpowiada kwocie 6.269,33 zł, podczas gdy z materiału dowodowego w postaci wyroku Sądu Rejonowego w (...)z dnia 28 maja 2009 roku ((...)) z uzasadnieniem nie wynika, by powód w toku postępowania przed Sądem Rejonowym w(...) zgłosił żądanie zasądzenia nagrody jubileuszowej w wysokości 6.269,33 zł,

6. art. 417⁽¹⁾ § 2 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w następstwie błędnej oceny, że pomiędzy wyrokiem Sądu Okręgowego w(...) z dnia 18 września 2009 roku ((...)) a doznąą przez powoda szkodą zachodzi adekwatny związek przyczynowo-skutkowy,

7. art. 442¹ § 1 k.c. przez niewłaściwe niezastosowanie w następstwie przyjęcia, że roszczenie powoda o odszkodowanie za orzeczenie niezgodne z prawem nie uległo przedawnieniu na skutek upływu trzyletniego terminu przedawnienia,

8. art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie w następstwie przyjęcia, że dochodzone pozwem roszczenie o odszkodowanie za orzeczenie niezgodne z prawem było wymagalne w dniu 1 czerwca 2007 roku, a w konsekwencji, że pozwany Skarb Państwa we wskazanym terminie pozostawał w opóźnieniu ze spełnieniem przedmiotowego roszczenia, skutkujące błędnym zasądzeniem odsetek ustawowych począwszy od dnia 1 czerwca 2007 roku.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 1) poprzez oddalenie powództwa również co do kwoty 6.269,33 zł i zasądzonych od tej kwoty odsetek ustawowych i w punkcie 3) poprzez dostosowanie orzeczenia o kosztach do wyniku postępowania. Skarżący złożył także wniosek o zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm prawem przepisanych.

Strony w odpowiedziach na apelację wniosły o ich oddalenie oraz o zasądzenie od przeciwnika procesowego kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Rozpoznaniu w pierwszej kolejności, jako dalej idąca, podlegała apelacja strony pozwanej, która kwestionowała rozstrzygnięcie w części uwzględniającej powództwo.

Na wstępie należy zaznaczyć, iż nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut naruszenia przez Sąd I instancji art. 328 § 2 k.p.c. Wbrew stanowisku skarżącego pisemne uzasadnienie zaskarżonego wyroku należyce odpowiada wymogom, określonym w powyższym przepisie. Odmiennej oceny nie uzasadnia twierdzenie pozwanego, że Sąd Okręgowy ograniczył się do opisanego ustaleń poczynionych w zakresie stażu pracy powoda przez Sąd Okręgowy w (...) w uzasadnieniu wyroku z dnia 18 września 2009 roku w sprawie (...). Abstrahując od zasadności takiej tezy, zauważyć należy, że nie mogłaby ona świadczyć o sprzeczności uzasadnienia z art. 328 § 2 k.p.c. Według powszechnie akceptowanego w doktrynie i orzecznictwie poglądu, o naruszeniu tego przepisu można byłoby mówić jedynie wtedy, gdyby treść uzasadnienia wyroku w istotny sposób uniemożliwiała dokonanie jego kontroli instancyjnej, w szczególności z uwagi na brak możliwości ustalenia i skontrolowania toku rozumowania Sądu pierwszej instancji. Podstawy zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. nie może natomiast stanowić wyłącznie subiektywne przekonanie skarżącego, że Sąd pierwszej instancji nienależyte lub niedostatecznie rozważył wszystkie okoliczności. Ocena merytorycznej prawidłowości ustaleń i wniosków Sądu pierwszej instancji nie mieści się już w zarzucie naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., lecz może być podważana za pomocą innych zarzutów, czy to naruszenia prawa procesowego, czy to naruszenia prawa materialnego.

Niezasadnie również zarzuca skarżący naruszenie przez Sąd I instancji art. 233 § 1 k.p.c. Argumenty sformułowane w tym zakresie zmierzają w istocie do wykazania, że roszczenie uwzględnione w zaskarżonym wyroku uległo przedawnieniu, zaś szkoda poniesiona przez powoda z tytułu wydania niezgodnego z prawem rozstrzygnięcia była niższa niż przyjął Sąd Okręgowy. Tymczasem art. 233 § 1 k.p.c. dotyczy oceny dowodów. Naruszenie tego przepisu może polegać na dokonaniu przez sąd oceny dowodów z naruszeniem zasad określonych w tym przepisie. Prawidłowe postawienie takiego zarzutu wymaga zatem wskazania konkretnego dowodu przeprowadzonego w sprawie, którego zarzut ten dotyczy i podania, w czym skarżący upatruje wadliwą jego ocenę. Zaniechanie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału nie stanowi o naruszeniu art. 233 § 1 k.p.c. Także naruszeniem tego przepisu nie jest pominięcie przez sąd przy wyrokowaniu określonej okoliczności faktycznej, nawet jeżeli strona uważa ją za okoliczność istotną dla rozstrzygnięcia sprawy (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2003 roku, sygn. akt: (...))

Nie ma wreszcie podstaw do uznania, by w sprawie doszło do naruszenia przez Sąd I instancji art. 235 k.p.c. Czyniąc ustalenia w zakresie dotyczącym stażu pracy powoda Sąd ten kierował się stanowiskiem przedstawionym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 2 sierpnia 2012 roku, sygn. akt:(...), w którym stwierdzono niezgodność zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w (...) z dnia 18 września 2009 roku, sygn. akt: (...) (...). (...) z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 1990 roku o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu

pracy. W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia Sąd Najwyższy wskazał, że do okresu stażu pracy powoda należy doliczyć okres od dnia 9 maja 1989 roku do dnia 31 sierpnia 1990 roku. Sąd Okręgowy nie czynił natomiast dalszych ustaleń w zakresie dotyczącym stażu pracowniczego powoda, opierając się wyłącznie na ustaleniach i argumentacji wynikającej z ww. orzeczenia Sądu Najwyższego.

Przechodząc w dalszej kolejności do oceny zarzutów dotyczących naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisów prawa materialnego wskazać należy, iż chybiony okazał się zarzut naruszenia art. 442⁽¹⁾ § 1 k.c. przez przyjęcie, że roszczenie powoda o odszkodowanie za orzeczenie niezgodne z prawem nie uległo przedawnieniu na skutek upływu trzyletniego terminu przedawnienia. Prawidłowo uznał Sąd I instancji, że bieg przedawnienia tego roszczenia należało liczyć od daty wydania przez Sąd Najwyższy wyroku, stwierdzającego niezgodność orzeczenia Sądu Okręgowego w (...) z dnia 18 września 2009 roku, sygn. akt: (...), z prawem, tj. od dnia 2 sierpnia 2012 roku.

Podkreślić należy, że źródłem szkody według art. 417 § 2 k.c. jest niezgodne z prawem "prawomocne orzeczenie". Pojęcie to obejmuje wyroki sądowe, od których nie przysługuje środek odwoławczy. Niezgodność z prawem prawomocnego orzeczenia co do zasady (z wyjątkiem przypadków określonych w art. 424^(1b) k.p.c.) nie powinna być przedmiotem samodzielnych ustaleń sądu w procesie o naprawienie szkody. Sąd rozpoznający sprawę odszkodowawczą nie jest bowiem właściwy do indywidualnej oceny legalności konkretnego wyroku stanowiącego źródło szkody. Jeżeli ustawa wiąże oznaczone skutki prawne z obowiązaniem prawomocnego orzeczenia, a jednocześnie reguluje zasady i tryb jego wzruszania z powodu niezgodności z prawem, to prawna skuteczność takich orzeczeń nie może być podważana (kwestionowana) bezpośrednio w każdym procesie odszkodowawczym, z pominięciem zasad i trybu postępowania zastrzeżonego do kontroli prawomocnych orzeczeń. Dlatego też odpowiedzialność władzy publicznej za szkodę wyrządzoną wydaniem niezgodnego z prawem orzeczenia wymaga tzw. prejudykatu. Przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej za szkodę wyrządzoną przez wydanie niezgodnego z prawem orzeczenia sądowego jest przeto stwierdzenie tej niezgodności z prawem we właściwym postępowaniu tj. postępowaniu ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądowego (art. 424 § 1 k.c. i nstp.). Z tego też względu powód, aby skutecznie domagać się odszkodowania, musiał w pierwszej kolejności wnieść skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem wyroku Sądu Okręgowego w (...) wydanego w sprawie o sygnaturze akt:(...) W tych okolicznościach trudno przyjąć za zasadne stanowisko pozwanego, iż o szkodzie z tytułu wydania niezgodnego z prawem orzeczenia powód mógł wiedzieć przed wydaniem wyroku przez Sąd Najwyższy. Natomiast zgodnie z art. 442⁽¹⁾ § 1 k.c. roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

Powyższe znajduje także potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, dotyczącym odszkodowania za niezgodne z prawem decyzje administracyjne. Skarżący przedstawia w tym zakresie jedynie stanowiska korzystne z punktu widzenia jego interesu, podczas gdy w orzecznictwie ukształtowana została zasada, że to ostateczna decyzja nadzorcza stanowi o początku biegu przedawnienia (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2009 roku, sygn. akt: (...)). Jest ona bowiem przesłanką skutecznego dochodzenia roszczenia odszkodowawczego, gdyż to właśnie ta decyzja otwiera w sposób prejudykalny możliwość dochodzenia odszkodowania wobec podmiotu zobowiązanego do naprawienia szkody.

Stanowisko te są zatem analogiczne do tego, jaki przyjął Sąd Okręgowy w kwestionowanym rozstrzygnięciu.

W sprawie nie doszło również do naruszenia art. 417⁽¹⁾ § 2 k.c. w zw. z art. 361 § 2 k.c. poprzez uznanie, że pomiędzy wyrokiem Sądu Okręgowego w (...) z dnia 18 września 2009 roku, sygn. akt: (...) a doznaną przez powoda szkodą zachodzi adekwatny związek przyczynowy, jak też, że wysokość szkody została przez powoda wykazana.

Bezspornym było na moment orzekania przez Sąd Najwyższy w sprawie o sygn. akt: (...), że powód z chwilą przejścia na emeryturę z dniem 1 czerwca 2007 roku legitymował się pracowniczym stażem pracy wynoszącym 37 lat i 11 miesięcy (vide: s. 9 uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego). Do okresu tego należy doliczyć zatem okres pracy, uznany przez

Sąd Najwyższy, tj. od dnia 9 maja 1989 do dnia 31 sierpnia 1990 roku, czyli 15 miesięcy i 22 dni. W konsekwencji z chwilą przejścia na emeryturę powód legitymował się stażem pracy przekraczającym 39 lat, a to z kolei, zgodnie z przywołanym przez Sąd I instancji art. 47 Karty Nauczyciela i § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 30 października 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania okresów pracy i innych okresów uprawniających nauczyciela do nagrody jubileuszowej oraz szczegółowych zasad jej obliczania i wypłacania (Dz. U. 2001 r., Nr 128, poz. 1418), uprawniało go do wypłaty nagrody jubileuszowej, gdyż do uzyskania 40 lat pracy (480 miesięcy), brakowało mu mniej niż 12 miesięcy.

Szkoda powoda polegała natomiast na tym, iż mimo istnienia ustawowych przesłanek nie uzyskał on wypłaty należnego mu świadczenia w postaci nagrody jubileuszowej.

W świetle powyższego trafnie przyjął Sąd Okręgowy, że pomiędzy wydaniem wyroku przez Sąd Okręgowy w (...) z dnia 18 września 2009 roku a doznaną przez powoda szkodą istnieje adekwatny związek przyczynowy. Jednocześnie wysokość tej szkody odpowiada wartości należnej powodowi nagrody jubileuszowej (k. 91, tj. 6.269,33 zł), taką bowiem należność powód uzyskałby, gdyby świadczenie to zostało mu wypłacone niezwłocznie po nabyciu uprawnień.

Zauważyć należy, że powód na rozprawie w dniu 9.12.2015 r. przedłożył kopię pisma z 17.04.2007 r. Dyrektora Szkoły Podstawowej nr (...) w S. kierowane do Sądu Rejonowego w (...) do sprawy powoda – (...), z którego wynika, że nagroda jubileuszowa za przepracowanie 40 lat pracy wyniosłaby 6.269,33 zł – k. 91. Przedłożenie kopii tego dokumentu przez powoda w bardzo wysokim stopniu uprawdopodobnia, że taki dokument został złożony do sprawy (...). Z uwagi na nieobecność na rozprawie pozwanego i jego reprezentanta strona pozwana do tej okoliczności się nie odniosła.

Wartości szkody natomiast nie można utożsamiać z wartością przedmiotu sporu, określoną w oddalonym powództwie. Jak bowiem wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 25 lutego 2016 roku, sygn. akt: (...), nieuwzględnienie powództwa i ostateczne przegranie sprawy przez stronę powodową nie może być utożsamiane z wyrządzeniem szkody, której rozmiary odpowiadałyby wartości określonego w pozwie żądania lub ją przekraczały; gdyby powołanie się na oddalenie powództwa bądź apelacji od wyroku oddalającego powództwo miało być wystarczające do spełnienia tego wymagania, jego wprowadzenie przez ustawodawcę traciłoby sens.

Z tych samych względów nie zasługuje na uwzględnienie zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. poprzez uznanie, że odsetki od zasądzonego roszczenia należy liczyć od dnia 1 czerwca 2007 roku. Trudne do zaakceptowania w okolicznościach niniejszej sprawy jest stanowisko pozwanego, iż odsetki należy liczyć od dnia doręczenia pozwu, albowiem w istocie krzywdziłoby ono powoda. W razie bowiem uzyskania pozytywnego rozstrzygnięcia przed sądem pracy, należne powodowi świadczenie zostałoby powiększone o wartość odsetek, liczonych od dnia 1 czerwca 2007 roku, co słusznie akcentował Sąd I instancji.

Na uwzględnienie nie zasługiwała również apelacja powoda.

Słusznie przyjął Sąd Okręgowy, iż skarżący w toku postępowania, mimo ciążącego na nim obowiązku wynikającego z art. 6 k.c., nie naprowadził żadnych dowodów, potwierdzających, iż na skutek wydania niezgodnego z prawem wyroku przez Sąd Okręgowy w (...) z dnia 18 września 2009 roku, a następnie postępowania prokuratorskiego, poniósł on szkodę niemajątkową. Gołosłowne twierdzenia powoda, iż w związku z trwającym postępowaniem sądowym podupadł on na zdrowiu, jak też utracił „prestż wychowawczy”, nie zostały poparte żadnymi dowodami. Subiektywne przeświadczenie powoda, iż skutki te są oczywiste, nie wystarcza do tego, by uznać zgłoszone przez niego roszczenie o wypłatę zadośćuczynienia w kwocie 5.000,00 zł za zasadne. W każdym bowiem przypadku skuteczne dochodzenie odszkodowania bądź zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę wyrządzoną czynem niedozwolonym innej osoby wymaga w procesie cywilnym wykazania przez poszkodowanego jednoczesnego spełnienia trzech przesłanek: winy sprawcy - w odniesieniu do pozwanego Skarbu Państwa rozumianej jako niezgodność z prawem jego działania, równoznaczna z bezprawnością, szkody (bądź wystąpienia krzywdy jako szkody o charakterze niemajątkowym) oraz związku przyczynowego pomiędzy nimi. Brak wystąpienia choćby jednej z tych przesłanek wyklucza możliwość

skutecznego dochodzenia odszkodowania lub zadośćuczynienia. Na te okoliczności powód nie naprowadził jednak żadnych dowodów.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny oddalił obie apelacje, jako niezasadne, na podstawie art. 385 k.p.c. – pkt 1 wyroku.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 100 k.p.c., znosząc je wzajemnie – pkt 2 wyroku.

SSA Mariola Głowacka SSA Jerzy Geisler SSA Jacek Nowicki